

Nd.

339. Frumvarp til laga

[160. mál]

um jöfnun og lækkun hitunarkostnaðar.

(Lagt fyrir Alþingi á 102. löggjafarþingi 1979—80.)

I. KAFLI

Markmið.

1. gr.

Með lögum þessum er stefnt að jöfnun hitunarkostnaðar og lækkun á heildarkostnaði við upphitun húsnæðis í landinu, m. a. með eftirfarandi ráðstöfunum:

- a) Greiðslu oliustyrks vegna þeirra sem búa við oliukyndingu.
- b) Hagkvæmari orkunotkun og orkusparnaði.
- c) Aukinni notkun innlendra orkugjafa í stað olíu.

2. gr.

Kostnaður við framkvæmd laga þessara greiðist úr rikissjóði.

II. KAFLI

Um oliustyrk.

3. gr.

Þeir sem eingöngu nota gasolíu sem orkugjafa til hitunar íbúðar eiga rétt á oliustyrk, sbr. 4. gr.

Oliustyrkur skal vera 20 þús. kr. á ársfjórðungi og er heimilt að breyta honum miðað við breytingu á gasolíuverði og verði annara orkugjafa.

4. gr.

Oliustyrkir skulu greiddir húsráðanda ársfjórðungslega vegna þeirra íbúa sem hafa fasta búsetu (lögheimili) í viðkomandi íbúð meirihluta styrktímabils.

Fjöldi styrkja reiknast þannig:

- a) Fyrir einn íbúa greiðast 2 oliustyrkir.
- b) Fyrir tvo íbúa greiðast 3 oliustyrkir.
- c) Fyrir þrjú íbúa greiðast $3\frac{1}{2}$ oliustyrkur.
- d) Fyrir fjóra íbúa greiðast 4 oliustyrkir.
- e) Fyrir fimm íbúa greiðast $4\frac{1}{2}$ oliustyrkur.
- f) Fyrir sex íbúa greiðast 5 oliustyrkir.
- g) Fyrir sjö íbúa eða fleiri greiðast $5\frac{1}{2}$ oliustyrkur.

Við framangreinda styrki bætist $\frac{1}{2}$ oliustyrkur vegna lífeyrisþega, sem njóta bóta samkvæmt 19. gr. laga um almannatryggingar, og annarra lífeyrisþega sem hafa svipaðar heildartekjur.

Oliustyrkur skal ekki talinn til tekna við álagningu tekjuskatts og útsvars.

5. gr.

Heimilt er að greiða árlega einn olíustyrk, sbr. 3. gr., á hvert olíukynditæki sem hefur verið sóthreinsað og stillt á árinu.

6. gr.

Þeir sem kost eiga á hitaveitu, fjarvarmaveitu eða rafhitun eiga ekki rétt á olíustyrk. Viðkomandi orkuveita sker úr um hvort húseign á kost á öðrum orkugjafa en olíu. Ráðuneyti sker úr um vafaatriði.

7. gr.

Heimilt er:

- a) að greiða styrk vegna skólahúsnæðis, sem hitað er með olíu. Árlegur styrkur má nema 465 kr. á hvern rúmmetra upphitaðs húsrýmis, og er heimilt að breyta honum sbr. 3. gr.
- b) að styrkja rafveitur að því marki, sem þær nota olíu sem orkugjafa til framleiðslu rafmagns til hitunar íbúða á sölusvæði sínu.
- c) að styrkja aðila, sem ekki eiga kost á raforku frá samveitu og verða að leysa raforkubörf sína með rekstri dísilstöðva. Skal styrkurinn vera sá sami og veittur er til hitunar íbúða skv. lögum þessum.

8. gr.

Olíustyrkir skv. 4. gr. skulu greiddir til sveitarfélaga, sem annast úthlutun þeirra til húsráðenda. Sveitarfélögum er skylt að senda ráðuneyti ársfjórðungslega skilagrein um úthlutun olíustyrkja. Vanræki sveitarfélag slíkt er heimilt að fresta greiðslum til þess þar til úr hefur verið bætt. Skylt er orkuveitum, að olíusölum meðtöldum, að gefa upplýsingar um orkusölu til einstakra húseigna.

III. KAFLI

Um orkusparnað.

9. gr.

Orkustofnun skal gera áætlun um hagkvæma orkunotkun og orkusparnað í húshitun. Í áætluninni skal gerð grein fyrir orkunotkun húsnæðis í landinu, möguleikum til orkusparnaðar, hagkvæmni einstakra aðgerða og heildarkostnaði miðað við tiltekin orkusparnaðarmarkmið.

10. gr.

Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins skal halda námskeið um þætti sem varða hagkvæma orkunýtingu í húshitun.

11. gr.

Til fræðslu og upplýsingastarfsemi um orkusparnað skal verja árlega upphæð sem nemur a. m. k. $\frac{1}{2}$ hundraðshluta af áætlaðri heildarupphæð olíustyrkja til einstaklinga skv. 3. gr.

12. gr.

Heimilt er að veita sveitarfélögum, þar sem olía er notuð til húshitunar, styrki vegna tækniþjónustu á sviði orkusparnaðar og til að undirbúa aðgerðir, sem stuðlað geta að hagkvæmari orkunotkun.

13. gr.

Húsnæðismálastofnun er heimilt að veita einstaklingum lán til orkusparandi endurbóta á íbúðarhúsnæði, sem hitað er með olíu.

IV. KAFLI

Um nýtingu innlendra orkugjafa.

14. gr.

Orkustofnun skal í samráði við Rafmagnsveitur ríkisins gera húshitunaráætlun fyrir tímabilið 1981—1983 um nýtingu innlendra orkugjafa til húshitunar í stað olíu. Skal þar gera tillögur um árlegar framkvæmdir í orkumálum, sem nauðsynlegar teljast til þess að sem flestir landsmenn húi við innlenda orkugjafa eða njóti orku frá olíukyntri fjarvarmaveitu í árslok 1983.

15. gr.

Til að tryggja að innlendir orkugjafar séu samkeppnishæfir við olíukyndingu er heimilt að veita varmaveitum framlag til að jafna þann mun sem orkuverð þeirra er metið hærra en sem nemur hitunarkostnaði með olíu að frádregnum olíustyrk.

V. KAFLI

Um gildistöku og reglugerð.

16. gr.

Viðskiptaráðherra er heimilt að setja með reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd II. kafla.

Iðnaðarráðherra er heimilt að setja með reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd III. og IV. kafla laga þessara.

17. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og skulu greiðslur olíustyrks fyrir 2. ársfjórðung 1980 og síðar fara eftir ákvæðum þeirra. Jafnframt eru úr gildi felld lög nr. 13/1977 um ráðstafanir til að draga úr áhrifum olíuverðhækkana á hitunarkostnað íbúða o. fl.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

1. Inngangur.

Í frumvarpi þessu er kveðið á um verðjöfnun á hitunarkostnaði olíukyntra húsa og ráðstafanir til að lækka heildarkostnað við húshitun í landinu.

Í þessu skyni er gert ráð fyrir breyttri tilhögun olíustyrkja og fjárframlögum til olíusparnaðar. Einnig er í frumvarpinu kveðið á um ráðstafanir í orkusparnaði og gerð sérstakrar húshitunaráætlunar með það meginmarkmið í huga að innlendir orkugjafar komi sem fyrst í stað innfluttrar orku.

Með bréfi dags. 6. sept. 1979 skipaði þáverandi iðnaðarráðherra nefnd til að gera tillögur um leiðir til jöfnunar á upphitunarkostnaði. Í nefndinni áttu sæti 4 menn, sem skipaðir voru samkvæmt tilnefningu þingflokka. Nefndin safnaði upplýsingum um stöðu þessara mála almennt og skilaði ábendingum og tillögum til ráðuneytisins hinn 14. okt. 1979. Nefndarálitnið er prentað sem fylgiskjal með frumvarpi þessu.

Í frumvarpi því, sem hér liggur fyrir er gert ráð fyrir að unnið verði að jöfnun á hitunarkostnaði eftir þeim 3 meginleiðum sem lögð er áhersla á í nefndarálitinu, þ. e. með hröðun orkuframkvæmda, orkusparandi aðgerðum og greiðslu olíustyrks.

Nái þetta frumvarp fram að ganga er áætlað að kostnaður við jöfnun hitunarkostnaðar verði 4 460 m.kr. á árinu 1980, miðað við óbreyttan olíustyrk allt árið. Fylgi gasolíuverð almennri verðlagsþróun í landinu og olíustyrkur verði t. d. 25% hærrí á síðari helmingi ársins hækkar þessi upphæð um 400—500 m.kr.

2. Áætluð útgjöld vegna frumvarpsins.

Eins og fram kemur í kafla 3.1 hér á eftir felur frumvarpið í sér breytingar á núverandi fyrirkomulagi á greiðslu olíustyrks. Fjöldi einstaklinga í íbúð er nú lagður til grundvallar í stað framteljanda til skatts og maka og barna skv. nógildandi lögum Þjóðhagsstofnun áætlað að í 80% íbúða á olíukyntum svæðum búi 4 íbúar eða færri. Af þessum sökum má ætla að olíustyrkjum fjölgi nokkuð frá því sem orðið hefði að óbreyttri skipan. Í áætlun um fjárförf hér á eftir er miðað við meðaltalstölur tveggja kosta, sem Þjóðhagsstofnun hefur sett fram í þessu efni. Gert er ráð fyrir að lögin taki þegar gildi og greiðsla olíustyrks fyrir 1. ársfjórðung 1980 fari eftir nógildandi lögum.

Áætlað er að greiða að meðaltali 47 000 olíustyrki á hverjum ársfjórðungi 1980.

Rúmmál skólahúsnæðis sem hitað er með olíu er áætlað 300 000 m³, samkv. ágiskun menntamálaráðuneytisins. Þá er gert ráð fyrir að 10 000 eigendur olíukynditækja muni notfæra sér heimild til að fá greiddan aukaolíustyrk gegn því að kynditæki hafi verið sóthreinsað og stillt á árinu. Olíustyrkir til rafveitna og framlag til varmaveitna er áætlað samtals 280 m.kr. Í frumvarpinu er heimild til lánveitinga vegna orkusparandi aðgerða á húsnæði.

Samkvæmt framangreindum forsendum gæti kostnaður af framkvæmd frumvarpsins á árinu 1980 orðið eftirfarandi:

Áætluð útgjöld vegna frumvarpsins.

	(Miðað er við verðlag í mars 1980)
Olíustyrkur (skv. 4. gr. og nóg. lögum v/1. ársfjórðungs)	3 760 m.kr.
Aukaolíustyrkir (skv. 5. gr.)	200 —
Skólahúsnæði (skv. 7. gr. a-lið)	140 —
Framlag og styrkir til rafveitna og varmaveitna (skv. 7. gr. b og 15. gr.)	280 —
Aðilar utan samveitu (skv. 7. gr. c-lið)	20 —
Fræðslu- og upplýsingastarfsemi (skv. 11. gr.)	20 —
Styrkir vegna ráðgjafafjónustu (skv. 12. gr.)	40 —
	<hr/>
	4 460 m.kr.

Ef samþykkt verður að veita lán til einstaklinga vegna olíusparandi endurbóta á íbúðarhúsnæði, sbr. 13. gr., þarf auk ofangreindrar upphæðar að útvega Byggingarsjóði allt að 750 m.kr. í því skyni en slíkar lánveitingar eru mjög mikilvægur þáttur í jöfnun hitunarkostnaðar. Samkvæmt þessu yrði heildarfjárförf til jöfnunar á hitunarkostnaði 5 210 m.kr. á árinu 1980.

3. Olíustyrkur.

3.1 Breytt tilhögun.

Í frumvarpinu felst veruleg breyting á tilhögun olíustyrkja frá því sem verið hefur. Samkvæmt lögum nr. 13/1977 greiðist olíustyrkur hverjum framteljanda til skatts sem notar olíu til hitunar og einnig vegna maka og barna, sem eru á framfæri hans og eigi eru sjálfstæðir framteljendur. Af þessari tilhögun leiðir að olíustyrkur á hvert heimili er oft í litlu samræmi við hitunarkostnað. Við athugun á hlutfallslegri niðurgreiðslu til einstakra heimila kemur í ljós að hún er mjög breytileg og getur verið allt frá 15—75% af hitunarkostnaði. Þetta fyrirkomulag felur því í sér innbyrðis misræmi sem kemur fram í því að hitunarkostnaður verður þrátt fyrir olíustyrk sérstaklega þungbær fámennum fjölskyldum meðan stór heimili hafa lítinn sem engan hag af því að losna við olíukyndingu.

Með frumvarpi þessu er leitast við að ná fram auknu samræmi milli oliustyrks og kyndingarkostnaðar, án þess að það fyrirkomulag sem upp er tekið verði alltof flókið í framkvæmd. Til grundvallar er lögð áætluð þörf hverrar fjölskyldu fyrir húsrými. Ljóst er, svo dæmi sé tekið, að 4ra manna fjölskylda þarf ekki tvöfalt stærra húsræmi en 2ja manna fjölskylda. Í reynd er það svo, að hver fjölskylda þarf ákveðið grunnrými en viðbótarþörf vex síðan nokkurn veginn í samræmi við fjölda einstaklinga í heimili.

Þetta er sú viðmiðun sem lögð er til grundvallar tilhögun um fjölda oliustyrkja á hvert heimili samkvæmt 4. gr. frumvarpsins.

Hjá því verður ekki komist að eitthvert ósamræmi verði áfram milli oliustyrks og raunverulegrar orkunotkunar þrátt fyrir þetta nýja fyrirkomulag oliustyrkja. Þetta á sér skýringu í því að íbúð sem viðkomandi fjölskylda býr í er að sjálfsögðu oft af annarri stærð en viðmiðunarstaðall sá sem hér er farið eftir. Einnig er ljóst að orkunotkun húsa fer eftir gerð og ástandi þeirra, þ.e. hvort þau eru vel eða illa einangruð, hvort einfalt gler er í gluggum, húsin óþétt o. s. frv.

Til greina hefði komið að miða oliustyrk alfarið við íbúðastærð. Þá hefði þurft að miða við rúmmál samkvæmt fasteignamati, en það hefði þýtt mjög umfangsmikla breytingu frá núverandi skipan. Vafasamt er að slík breyting sé skynsamleg þegar höfð eru í huga þau áform, að innlendir orkugjafar leysi oliuhitun að verulegu leyti af hólmi á næstu 3—4 árum. Auk þess hefur komið í ljós að lítið samræmi er milli hitaðs húsrýmis og rúmmáls samkvæmt fasteignamati. Frávik frá fasteignamati getur verið 50% til eða frá.

Þá er í frv. lagt til að horfið verði frá þeirri tilhögun að styrkur greiðist hverjum framteljanda til skatts. Þess í stað verði oliustyrkir greiddir húsráðanda vegna allra einstaklinga sem hafa fasta búsetu í viðkomandi íbúð.

3.2 Upphæð oliustyrks.

Oliustyrkur er nú 18 200 krónur/einstakling. Frumvarpið gerir ráð fyrir að oliustyrkurinn hækki í 20 000 krónur. Hjá 60% heimila í landinu mun oliustyrkur á ári þó hækka meira en sem nemur ofangreindu. Ástæðan til þess er sú að nú fær einn íbúi í heimili tvo oliustyrki, sem þýðir tvöföldun frá því sem nú er, tveir íbúar fá þrjá oliustyrki, sem þýðir 50% hækkun o. s. frv.

Þjóðhagsstofnun áætlar að um 12 800 íbúðir muni að meðaltali fá oliustyrk á árinu 1980. Stofnunin hefur jafnframt áætlað eftirfarandi skiptingu íbúða eftir tölu íbúa í þeim:

Fjöldi einstaklinga í íbúð	Gróf áætlun um skiptingu íbúða
1 íbúi	20%
2 íbúar	20%
3 —	20%
4 —	20%
5 —	10%
6 íbúar eða fleiri	10%

Taflan sýnir að einungis í 10% oliukyntra íbúða búa 6 eða fleiri.

Á fylgiskjölum 1—3 er gerður samanburður á nýja og gamla fyrirkomulaginu. Gert er ráð fyrir að oliunotkun sé 13 l/m³, en raforkukostnaði og föstum viðhaldskostnaði við oliukyndingu er sleppt í þessum samanburði.

Í ljós kemur, sbr. fskj. 1, að hlutfallsleg niðurgreiðsla skv. núgildandi fyrirkomulagi miðað við tilteknar forsendur um húsrými er breytileg frá 18% í tæp 46% eftir því hvort 1 eða 7 íbúar eru í heimili. Ef þetta frumvarp nær fram að ganga verður niðurgreiðsla hins vegar tæp 40%, óháð fjölskyldustærð.

Á fylgiskjali 2 er sýnd hlutfallsleg niðurgreiðsla miðað við mismunandi olíu-
notkun á rúmmetra. Skv. töflunni er hlutfallsleg niðurgreiðsla á olíu til upphitunar
nú 15% þar sem einn er í heimili og olíuotkun 16 l/m³, en 60% þar sem sjö eru í
heimili og olíuotkun 10 l/m³. Munurinn er fjórfaldur í þessu tilviki en getur orðið
enn meiri. Skv. því fyrirkomulagi sem lagt er til í frumvarpinu yrði niðurgreiðslan
mun jafnari, eða á bilinu 32—52%.

Á fylgiskjali 3 er gerður samanburður á hlutfallslegri niðurgreiðslu olíukostna-
ðar miðað við mismunandi fjölskyidustærð og húsrými.

Í ljós kemur við þennan samanburð að nýja fyrirkomulagið felur í sér minni
dreifingu á hlutfallslegri niðurgreiðslu miðað við þessar breytilegu forsendur.

3.3 Aukaolíustyrkur.

Greiðsla aukaolíustyrks er hugsuð sem hvati til olíusparnaðar. Í frumvarpinu er
gert ráð fyrir að hluti olíustyrks, svonefndur aukaolíustyrkur, verði bundinn því
skilyrði að kynditæki hafi verið sóthreinsuð og stillt. Húseigandi sem færir sönnur
á að þessi aðgerð hafi farið fram fær greiddan einn aukaolíustyrk á ári út á viðkom-
andi kynditæki.

Athaganir sem gerðar hafa verið á ástandi kynditækja víða um land sýna ótví-
rætt að með reglubundnu viðhaldi og eftirliti má auka brennslunýtni olíukynditækja
til mikilla muna og draga á þann hátt úr olíukostnaði við húshitun.

Það gefur auga leið, að því aðeins nær þetta ákvæði í frumvarpinu tilgangi sín-
um að húsráðendur hafi aðgang að mönnum sem fengið hafa þjálfun í stillingu og
viðhaldi kynditækja eða sveitarfélög ráði menn til að sjá um þessa þjónustu, enda
gangi þá aukaolíustyrkur til sveitarfélagsins. Um 100 manns, sem húsettir eru víðs-
vegar um land, hafa sótt námskeið í viðhaldi og stillingu kynditækja. Komi í ljós að
einhver sveitarfélög eða byggðarlög eigi ekki aðgang að kunnáttumönnum á þessu
sviði er engum vandkvæðum bundið að þjálfu fleiri menn til að fást við stillingar á
kynditækjum.

4. Orkusparnaður.

4.1 Áætlun um orkusparnað.

Lagt er til að Orkustofnun verði falið að gera áætlun um þær framkvæmdir
og aðgerðir sem til greina koma varðandi aukna hagkvæmni í orkunotkun og orku-
sparnaði í húshitun.

Mjög hefur skort á að fyrir lægi heildaryfirlit um hina ýmsu þætti í þessu sam-
bandi.

Snemma árs 1979 skipaði orkumálastjóri vinnuhóp í heim tilgangi að kanna leiðir
til orkusparnaðar við hitun húsa í bráð og lengd.

Í júlí s. l. sendi vinnuhópurinn frá sér skýrslu „Orkusparnaður í hitun húsa.
Áfangaskýrsla 1“. Í framhaldi af því var útvegað fjármagn til að vinna að ástands-
og orkunýtingarkönnun á íbúðarhúsnæði í landinu. Könnun þessi felur í sér all-
rækilega skoðun á um 300 húsum í landinu, og munu niðurstöður hennar verða
grundvöllur þeirrar áætlunargerðar sem fjallað er um í lögum þessum. Vonast er til
að frumúrvinnslu verði lokið í júlí n. k.

Gert er ráð fyrir að orkusparnaðaráætlun sú sem lög þessi gera ráð fyrir, verði
kynnt Alþingi á næsta hausti, en í henni verður jafnframt gerð grein fyrir nauðsyn-
legum aðgerðum af hálfu hins opinbera í samræmi við þau markmið sem að er stefnt.

4.2 Tækni- og ráðgjafþjónusta.

Samkvæmt frumvarpinu er heimilt að veita sveitarfélögum, þar sem olía er
notuð til húshitunar, styrki vegna tæknipjónustu og aðgerða sem stuðlað geta að
hagkvæmari orkunotkun.

Efling tækni- og ráðgjafþjónustu í orkusparnaði á vegum sveitarfélaga yrði

ótvírætt til mikilla hagsbóta fyrir íbúa viðkomandi byggðarlaga. Líta ber af fullu raunsæi á hve takmarkaða möguleika fólk víða um land hefur til að afla sér haldgóðra upplýsinga, m. a. um þau tæknilegu atriði varðandi aðgerðir í orkusparnaði sem lögð hefur verið áhersla á með áróðri og upplýsingastarfsemi. Hér kemur margt til, en þó einkum sú staðreynd að tiltölulega fá sveitarfélög hafa í þjónustu sinni tæknimenntaða menn, sem geta sinnt þessum verkefnum. Ráðgjafafyrirtæki, þar sem fólk á aðgang að verk- eða tæknifræðingum, eru einnig sárafá utan þéttbýlis- svæðanna á suðvesturhorni landsins.

Á s. l. ári leituðu landshlutasamtök sveitarfélaga og einstök sveitarfélög eftir aðstoð iðnaðarráðuneytisins við ýmsar aðgerðir á sviði oliusparnaðar.

Ráðuneytið leitaðist við að koma til móts við óskir þessara aðila og þá fyrst og fremst með þeim hætti að fá ýmsa aðila til samstarfs um verkefni á þessu sviði. Meðal aðgerða sem ráðuneytið beitti sér fyrir var að fá nemendur og kennara fjögurra skóla í Reykjavík, Háskóla, Iðnskóla, Tækniskóla og Vélskóla, til að heimsækja ýmsa staði á landinu í því skyni að sóthreinsa og stilla kynditæki og safna upplýsingum um ástand hitakerfa og einangrun og þéttleika húsa. Þær upplýsingar sem fengust í þessum ferðum gáfu vísbendingu um að með markvissum aðgerðum væri hægt að lækka heildarolíunotkun í húshitun til mikilla muna. Fyrstu niðurstöður orkunýtingarkönnunarinnar (sbr. 4.1 og 4.4) benda til hins sama.

Að ráða bót á óeðlilegri olíunotkun verður aðeins gert með aðgerðum í húsunum sjálfum. Aðstoð við fólk sem enn býr við olíukyndingu er því, með tilliti til stöðugt hækkanði olíukostnaðar, bæði réttlætismál og skynsamleg frá þjóðhagslegu sjónarmiði.

Efst á blaði þarf að vera ráðgjöf varðandi stillingu hitakerfa, hagkvæmni þess að einangra húsin betur, val á einangrunarefnum og frágangi þeirra. Bætt einangrun húsa er ekki síður mikilvæg þótt nýjir orkugjafar leysi olíukyndingar af hólmi.

Ráðgjöf af þessu tagi fellur best að verksviði Orkustofnunar og Rannsóknastofnunar byggingariðnaðarins. Sem byrjunarskref kæmi til greina að þessar stofnanir sendu ráðgjafa til að dvelja tímabundið á þeim stöðum sem leita eftir tæknaaðstoð, og sveitarfélögum yrði veittur fjárhagslegur stuðningur til að standa undir kostnaði sem slíkar heimsóknir hafa í för með sér.

4.3 Fræðslu- og upplýsingastarfsemi.

Þær athuganir, sem fram hafa farið á kynditækjum og húsnæði á nokkrum stöðum á landinu, sýna að mjög hefur skort á upplýsingamiðlun til almennings um hina ýmsu þætti sem snerta daglega orkunotkun heimilanna.

Á s. l. ári hafði iðnaðarráðuneytið forgöngu um átak í þessu efni. Meðal þeirra aðgerða sem ráðuneytið beitti sér fyrir og sérstaklega varða orkusparnað í húshitun má nefna eftirfarandi: 1) Námskeið fyrir stillingamenn, sem fram fór í Reykjavík, 23.—27. apríl. Námskeiðið sóttu 35 manns víðs vegar að af landinu. 2) Gefinn var út leiðbeiningabæklingur fyrir húseigendur um viðhald olíukynditækja. Bæklingurinn var sendur öllum sveitarstjórum á landinu með beiðni um að hann yrði afhentur húseigendum samtímis greiðslu olíustyrks. 3) Efnt var til fræðsluþátta um orkusparnað í sjónvarpi. Í tveim þáttanna var sérstaklega fjallað um kynditæki, einangrun húsa og aðrar orkusparnaðaraðgerðir í húshitun.

Á vegum Orkustofnunar og Húsnæðismálastofnunar ríkisins er nú unnið að gerð upplýsingabæklings um leiðir til að minnka orkunotkun á heimilum. Verður leitast við að koma þessum bæklingi til sem flestra heimila í landinu með aðstoð grunnskóla sveitarstjórna.

Brýn nauðsyn er á að efla þessa fræðslu- og upplýsingastarfsemi til muna og er því í frv. gert ráð fyrir að verja ákveðinni lágmarksupphæð til þessara verkefna.

4.4 Lán til orkusparandi endurbóta á íbúðarhúsnæði.

Athuganir hafa leitt í ljós, að mikill munur er á oliunotkun íbúðarhúsa. Þetta má fyrst og fremst skýra með mismunandi gæðum einangrunar enda þótt fleiri þættir komi til, s. s. viðhald og stilling kynditækja.

Fyrstu niðurstöður nýlegrar könnunar (sbr. 4.1) á húsum á Raufarhöfn og Hvolsvelli benda til að oliunotkun sé um þriðjungí meiri á Raufarhöfn en á Hvolsvelli. Þessi munur stafar fyrst og fremst af því að einangrun húsa á Raufarhöfn er mun minni en á Hvolsvelli. Meðalþykkt einangrunar í þaki er 4.7 cm. á Raufarhöfn en 8.1 cm. á Hvolsvelli (ný byggingarreglugerð krefst um 20 cm. þakeinangrunar). Um 30% þakflatarmáls skoðaðra húsa er óeinangrað á Raufarhöfn en um 6% á Hvolsvelli. Einfalt gler er í um 20% glerflatar á Raufarhöfn en í um 3% á Hvolsvelli.

Ljóst má vera að þessi mikli munur í oliunotkun verður ekki jafnaður með oliustyrkjum. Með orkusparandi endurbótum má hinsvegar minnka hann verulega. Það helst aftur á móti í hendur, að þeir sem búa í orkufrekustu húsunum hafa oft lakasta fjárhagsgetu til að bæta einangrun húsa.

Með lánveitingum til þessara húseigenda skapast forsendur til að rjúfa þennan vítahring. Endurbætur á einangrun eldri húsa eru í tölu arðbærustu framkvæmda sem hægt er að ráðast í hér á landi. Því ber að leggja höfuðáherslu á að útvega lánsfjármagn til þeirra.

5. Nýting innlendra orkugjafa.

5.1 Húshitunaráætlun.

Til að stuðla að jöfnun hitunarkostnaðar varðar mestu að hraða nýtingu innlendra orkugjafa. Í frumvarpinu er því lagt til að Orkustofnun í samvinnu við Rafmagnsveitur ríkisins verði falið að gera húshitunaráætlun fyrir tímabilið 1981—1983 um nýtingu innlendra orkugjafa í stað olíu. Miðað skal við það markmið, að 95% landsmanna búi við innlenda orkugjafa eða njóti orku frá oliukyntri fjarvarmaveitu í árslok 1983.

Áætlunin skal kveða á um nauðsynlegar framkvæmdir í þessu skyni svo og árlega fjárförf.

Í júlí 1979 setti þáverandi ríkisstjórn sér það markmið að 80% af því húsnæði sem í árslok 1978 var kynt með olíu, skyldi í árslok 1983 hitað með innlendum orkugjöfum. Í framhaldi af því var á vegum iðnaðarráðuneytisins hafinn undirbúningur að húshitunaráætlun og hafa Rafmagnsveitur ríkisins þegar gert tillögur um 5 ára framkvæmdaáætlun fyrir sitt leyti þar sem miðað er við áðurnefnt markmið. Nauðsynlegt er að gera hliðstæðar áætlanir um hitaveitu- og fjarvarmaframkvæmdir og meta arðsemi einstakra framkvæmda í öllum tilvikum.

Stefnt er að því að gerð áætlunarinnar verði lokið snemma á næsta hausti þannig að hægt verði að taka tillit til hennar við gerð lánsfjáráætlunar fyrir árið 1981.

5.2 Oliustyrkur til varmaveitna.

Heimilt er samkvæmt frumvarpinu að veita varmaveitum styrk til að jafna þann mun, sem rekstur þeirra kann að vera óhagkvæmari en upphitun með olíu að frádregnum oliustyrk.

Varmaveita telst í þessu samhengi hvers konar orkuveita sem selur heitt vatn til notenda, hitaveitur, fjarvarmaveitur o. s. frv. Ákvæði þetta er sett hér til að hindra ekki framkvæmdir við þjóðhagslega hagkvæmar varmaveitur, jafnvel þótt þær teljist óhagkvæmar fyrir íbúa viðkomandi sveitarfélags í samanburði við niðurgreidda oliukyndingu.

Í dag eru tvær hitaveitur í þessum flokki, þ. e. Hitaveita Blönduóss og Hitaveita Suðureyrar. Eftir því sem fleiri hitaveitur komast í gagnið fjölgar þeim veitum sem hugsanlega verða óhagkvæmari en oliukynding þegar tekið hefur verið tillit til oliustyrkja.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Greinin fjallar um meginmarkmið laga þessara, sem er jöfnun húshitunarkostnaðar í landinu. Tilgreindar eru þrjár leiðir til að ná þessu markmiði. Í nágildandi lögum er aðeins gert ráð fyrir greiðslu oliustyrks í þessu skyni en í frv. er leitast við að líta á þessi mál í viðara samhengi.

Um 2. gr.

Parfnast ekki skýringa.

Um 3. gr.

Í 1. mgr. er kveðið á um, að þeir einir njóti oliustyrks sem eingöngu nota olíu sem orkugjafa til húshitunar. Í þessu felst að þeir sem nota rafmagn til upphitunar en olíu á mesta álagstíma fá ekki greiddan oliustyrk.

Í 2. mgr. er kveðið á um upphæð oliustyrks, en ríkisstjórninni er heimilt að breyta styrkuppþæð ef breytingar verða á gasolíuverði og/eða verði annarra orkugjafa.

Um 4. gr.

Hér er kveðið á um að oliustyrkir skuli greiddir húsráðanda, þ. e. eiganda eða leigjanda húsnæðis, en ekki hverjum framteljanda til skatts, eins og nú er gert. Fjöldi einstaklinga með fasta búsetu í viðkomandi íbúð er lagður til grundvallar við ákvörðun á tölu oliustyrkja. Föst búseta merkir í frumvarpi þessu hið sama og lögheimili, sbr. lög nr. 35/1960.

Við framkvæmd laga þessara er íbúð skilgreind á sama hátt og í 1. gr. laga nr. 59/1976 um fjölbýlishús, sbr. byggingarreglugerð nr. 292/1979 og 2. gr. laga nr. 94/1976 um skráningu og mat fasteigna.

Við ákvörðun á fjölda oliustyrkja á hverja íbúð er áætluð þörf fjölskyldunnar fyrir húsrými lögð til grundvallar. Gert er ráð fyrir að:

- einn einstaklingur þurfi 200 m³,
- tveir einstaklingar þurfi 300 m³,
- þrjú einstaklingar þurfi 350 m³,
- fjórir einstaklingar þurfi 400 m³,
- fimm einstaklingar þurfi 450 m³,
- sex einstaklingar þurfi 500 m³,
- sjö einstaklingar og fleiri þurfi 550 m³.

Fjöldi styrkja á íbúð er reiknaður út frá þessum viðmiðunarstærðum þannig að sem mest samræmi verði milli heildaruppþæðar oliustyrks og áætlaðs kyndingar-kostnaðar.

Skv. nágildandi lögum fá lífeyrisþegar sem njóta bóta samkvæmt 19. gr. laga um almannatryggingar og aðrir lífeyrisþegar sem hafa svipaðar heildartekjur greiddan styrk sem nemur 1½ styrk einstaklings. Frumvarpið gerir ráð fyrir að sömu aðilar fái ½ styrk til viðbótar við styrki skv. liðum a)–g). Í þessu felst t. d. að ef 3 eru í heimili, þar af 2 lífeyrisþegar skv. framansögðu, greiðist húsráðanda alls 4½ oliustyrkur.

Um 5. gr.

Hér er um það nýmæli að ræða, að heimilt sé að greiða árlega einn aukaoliustyrk á hvert oliukynditæki, sem hefur verið sóðhreinsað og stíllt á árinu.

Framkvæmd þessa ákvæðis getur verið með tvennum hætti. Annars vegar að sveitarfélag ráði tímabundið kunnáttumann (-menn) til að annast þessa þjónustu íbúunum að kostnaðarlausu. Aukaoliustyrkir ganga þá til sveitarfélagsins. Hins vegar að hver húsráðandi verði sér út um aðstoð í þessum efnum. Í því tilviki sækir sveitarfélagið um aukaoliustyrki fyrir hönd íbúanna og lætur fylgja umsókn staðfestingu um að tilskildar aðgerðir hafi farið fram.

Um 6. gr.

Í frumvarpinu er kveðið á um að þeir einir njóti olíustyrkja sem ekki eiga kost á öðrum hitagjöfum á styrktímabilinu. Þetta ákvæði er eðlilegt með tilliti til æskilegrar þróunar í nýtingu innlendra orkugjafa í stað olíu.

Um 7. gr.

Greinin er efnislega hliðstæð ákvæðum í gildandi lögum, að öðru leyti en því að ákvæði um olíustyrk vegna skólahúsnæðis á við um allt skólahúsnæði, sem kynt er með olíu, en ekki eingöngu heimavistarskóla á grunnskólastigi, svo sem nógildandi lög gera ráð fyrir. Þá er einnig breytt um viðmiðun varðandi styrk-upphæð.

Um 8. gr.

Samkvæmt nógildandi lögum annast sveitarfélög úthlutun olíustyrkja til einstaklinga og er í frv. lagt til að svo verði áfram. Nauðsynlegt er að í reglugerð verði kveðið á um framkvæmd og eftirlit með greiðslu olíustyrkja.

Um 9. gr.

Í greininni er kveðið á um gerð sérstakrar áætlunar um orkusparnað. Áætlunin er forsenda þess að opinberir aðilar geti tekið ákvarðanir um ráðstafanir til lækkunar á heildarkostnaði við húshitun.

Um 10. gr.

Hér er kveðið á um að Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins skuli halda námskeið um þætti sem varða orkunýtingu í húshitun. Með námskeiðum þessum er stefnt að því að þjálfar menn til að vinna að einstökum þáttum í orkusparnaði s. s. stýringu hitakerfa, bættri einangrun húsa o. fl. Námskeiðahald af þessu tagi er ein meginforsenda þess að unnt sé að veita fólki þá þjónustu og ráðgjöf sem nauðsynleg er varðandi orkusparandi endurbætur á húsnæði.

Um 11. gr.

Hér er um það nýmæli að ræða að verja skuli ákveðinni lágmarksfjárhæð til fræðslu og upplýsingastarfsemi.

Samkvæmt áætlun um heildarupphæð olíustyrks á yfirstandandi ári, má gera ráð fyrir að þessi upphæð geti numið um 20 m.kr.

Um 12. gr.

Tilgangur þessarar greinar er að hvetja sveitarfélög til að hafa milligöngu um ráðgjöf fyrir íbúana vegna undirbúnings hvers konar aðgerða sem dregið geta úr olíunotkun. Ennfremur að hvetja til athugana á möguleikum nýrra og hagkvæmari orkugjafa.

Um 13. gr.

Í greininni er kveðið á um heimild til að veita einstaklingum lán til orkusparandi endurbóta á húsnæði.

Nánar þarf að kveða á um forsendur og tilhögun lánveitinga þessara í reglugerð.

Um 14. gr.

Hér er kveðið á um gerð áætlunar í þeim tilgangi að tryggja markvissari nýtingu innlendra orkugjafa til húshitunar í stað olíu. Áætlun þessi skal kveða á um nauðsynlegar framkvæmdir og fjárþörf á hverju ári miðað við ákveðin markmið um hlutdeild innlendra orkugjafa í húshitun.

Um 15. gr.

Tvær hitaveitur á landinu selja nú orku á hærra verði en sem nemur kynd-ingarkostnaði með gasolíu að fráðregnum oliustyrk.

Gera má ráð fyrir að þessum veitum fjölgi nokkuð á næstu árum. Í því skyni að treysta samkeppnishæfni þeirra við niðurgreidda oliukyndingu er hér heimilað að veita framlag til að jafna fyrrgreindan mun.

Um 16. gr.

Hér er gert ráð fyrir að viðskiptaráðherra og iðnaðarráðherra fari með mál þau sem lög þessi fjalla um. Viðskiptaráðuneytið hefir haft með höndum greiðslu oliustyrkja og þykir því eðlilegt að sú skipan haldist óbreytt.

Um 17. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Fylgiskjal I.

**Samanburður á oliustyrk á ári og hlutfallslegri niðurgreiðslu
skv. núverandi og breyttu fyrirkomulagi.**

Fjöldi íbúa í heimili	Oliustyrkur skv. núverandi fyrirkomulagi ¹⁾ (kr.)	Oliustyrkur skv. frum- varpinu ²⁾ (kr.)	Áætlað húsrými ³⁾ (m ³)	Áætlaður upphítunar- kostnaður ⁴⁾ (kr.)	Niðurgreiðsla skv. núverandi fyrirkomulagi (%)	Niðurgreiðsla skv. frum- varpinu (%)
1	72 800	160 000	200 m ³	403 650	18.0	39.6
2	145 600	240 000	300 m ³	605 475	24.0	39.6
3	218 400	280 000	350 m ³	706 388	30.9	39.6
4	291 200	320 000	400 m ³	807 300	36.1	39.6
5	364 000	360 000	450 m ³	908 213	40.1	39.6
6	436 800	400 000	500 m ³	1 009 125	43.6	39.6
7	509 000	440 000	550 m ³	1 110 038	45.9	39.6

FORSENDUR: 1) Oliustyrkur 18 200 kr./einstakling ársfjórðungslega.

2) Oliustyrkur 20 000 kr./ársfjórðungi.

3) Áætluð þörf miðað við fjölda í heimili.

4) Oliuverð 155.25 kr./l, og oliunotkun 13 l/m³.

Fylgiskjal II.

Hlutfallsleg niðurgreiðsla skv. núv. skipan og frumvarpinu miðað við mismunandi olíunotkun á rúmmetra og olíuverð 155.25 kr./lítra.

Fjöldi íbúa í heimili	Áætlað húsrými (m ³)	Samkvæmt núverandi skipan ¹⁾			Samkvæmt frumvarpinu ²⁾		
		10 l/m ³	13 l/m ³	16 l/m ³	10 l/m ³	13 l/m ³	16 l/m ³
1	200 m ³	23%	18%	15%	52%	40%	32%
3	350 m ³	40%	31%	25%	52%	40%	32%
5	450 m ³	52%	40%	33%	52%	40%	32%
7	550 m ³	60%	46%	37%	52%	40%	32%

1) Olíustyrkur 18 200 kr./ársfjórðung.

2) Olíustyrkur 20 000 kr./ársfjórðung.

Fylgiskjal III.

Hlutfallsleg niðurgreiðsla olíukostnaðar við mismunandi fjölskyldustærð og húsrými.

(Olíustyrkur í báðum tilfellum 20 000/ársfj.)

Eldra fyrirkomulag	Stærð húsnæðis.					
	200 m ³	300 m ³	350 m ³	400 m ³	450 m ³	500 m ³
Fjöldi íbúa í íbúð						
1	19.8	13.2	11.3	9.9	8.8	7.9
2	39.6	26.4	22.7	19.8	17.6	15.9
3	59.5	39.6	34.0	29.7	26.4	23.8
4	79.3	52.9	45.3	39.6	35.2	31.7
5	99.1	66.1	56.6	49.5	44.0	39.6
6	118.9	79.3	68.0	59.5	52.9	47.6
7		92.5	79.3	69.4	61.7	55.5
8		105.7	90.6	79.3	70.5	63.4

Nýtt fyrirkomulag	Stærð húsnæðis.					
	200 m ³	300 m ³	350 m ³	400 m ³	450 m ³	500 m ³
Fjöldi íbúa í íbúð						
1	39.6	26.4	22.7	19.8	17.6	15.9
2	59.5	39.6	34.0	29.7	26.4	23.8
3	69.4	46.2	39.6	34.7	30.8	27.7
4	79.3	52.9	45.3	39.6	35.2	31.7
5	89.2	59.5	51.0	44.6	39.6	35.7
6	99.1	66.1	56.6	49.5	44.0	39.6
7		72.7	62.3	54.5	48.4	43.6
8		72.7	62.3	54.5	48.4	43.6

Skýring: Reiknað er með olíustyrk 20 000 kr./ársfjórðungi og olíunotkun 13 l/m³ í báðum tilvikum. Feitletruðu tölurnar sýna þau tilvik þar sem niðurgreiðsla nemur 30 til 50% af áætluðum kyndingarkostnaði.

Fylgiskjal IV.

ÁÆTLAÐUR HÚSHITUNARKOSTNAÐUR Á LANDINU

(Verðlag í mars 1980).

	Áætlaður hitunarkostnaður 400 m ³ íbúðar á ári	Hitunarkostnaður sem hlutfall af kyndingar- kostnaði með olíu	Að frádregnum olíustyrk 4ra íbúa
	(þús. kr.)	Án olíu- styrks (%)	(%)
I. HITAVEITUR			
1. Reykjavík	118	14	22
2. Seltjarnarnes	124	14	23
3. Mosfellshreppur	97	11	18
4. Suðurnes	372	43	69
5. Suðureyri	619	72	115
6. Hvammstangi	202	24	38
7. Blönduós	545	64	102
8. Sauðárkrókur	176	21	33
9. Siglufjörður	437	51	81
10. Ólafsfjörður	209	24	39
11. Dalvík	184	21	34
12. Akureyri	286	33	53
13. Hrísey	256	30	48
14. Húsavík	146	17	27
15. Reykjahlíð	115	13	21
16. Egilsstaðir	470	55	88
17. Selfoss	155	18	29
18. Hveragerði	126	15	23
19. Vestmannaeyjar	305	36	57
20. Þorlákshöfn	418	49	78
II. FJARVARMAVEITA			
1. Ísafjörður	426	50	79
III. RAFHITUN			
1. Akranes	383	45	71
2. Orkubú Vestfjarða	529	62	98
3. Akureyri	300	35	56
4. Reyðarfjörður	388	45	72
5. Rafmagnsveitur ríkisins	531	62	99
IV. OLÍUKYNDING			
1. Án olíustyrks	857	100	
2. Með olíustyrk 4ra íbúa	537		100

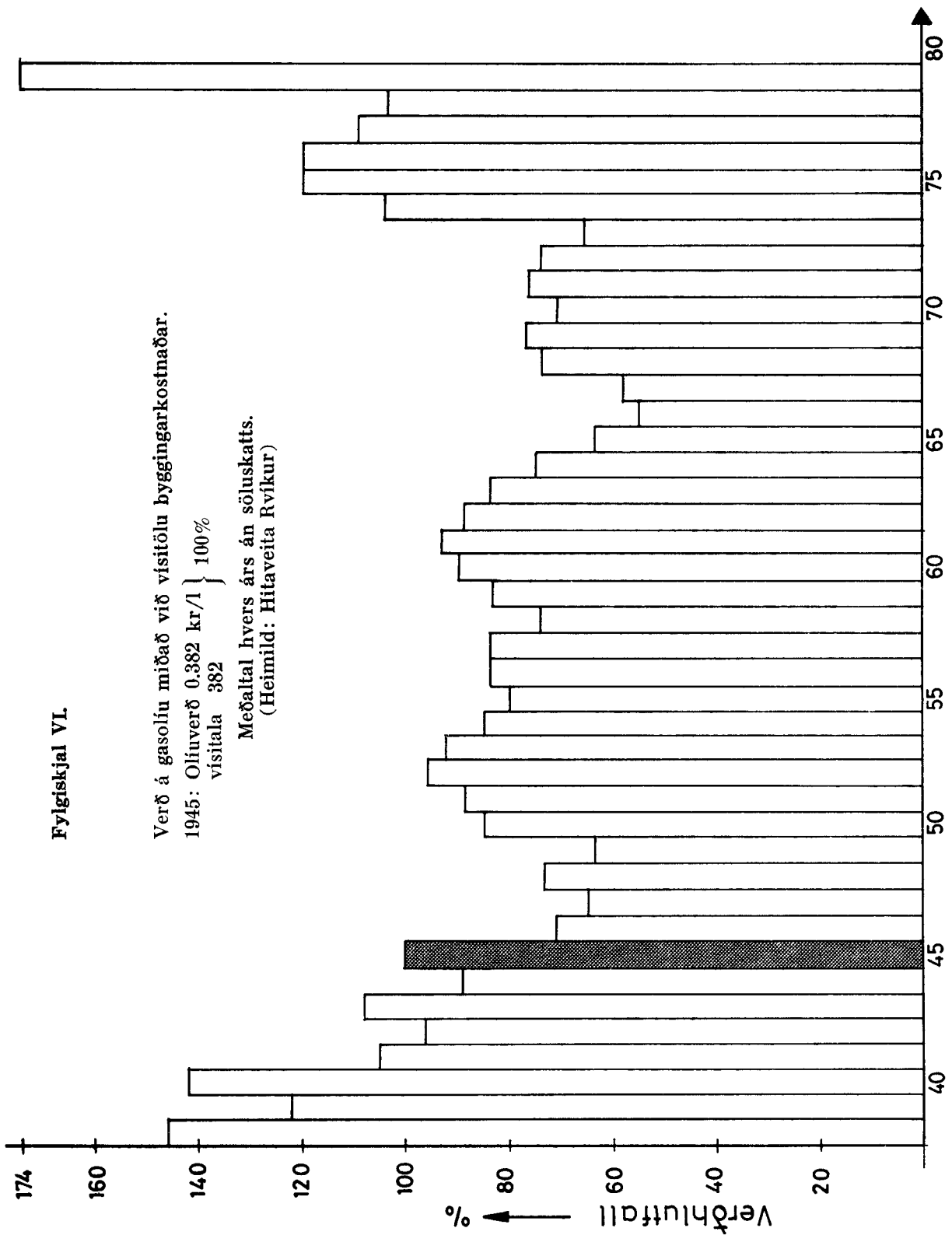
Forsendur:

- 1) 400 m³ hús og 4 íbúar.
- 2) Orkunotkun: a) Heitt vatn 84 kWh/m³/ári, 20 w/m³.
b) Rafmagn 78 kWh/m³/ári, 9 kW/hús.
c) Olía 13 l/m³/ári, 65% ársmeðalnýtni.
- 3) Raforkukostnaður og fastur viðhaldskostnaður við olíukyndingu er áætlaður: 50 þús.kr./hús.
- 4) Olíustyrkur 4ra manna fjölskyldu: 320 þús.kr./ári.
- 5) Heitt vatn yfir 65°C, hitafall niður í 40°C.
- 6) Heitt vatn undir 65°C, hitafall niður í 35°C.

Fylgiskjal V.

**Olfustyrkur á einstakling frá 1974—1979
á verðlagi hvers tíma og
verðlagi í nóvember 1979.**

Tímabil		Á verðlagi hvers árs (kr.)	Á verðlagi í nóvember 1979 (kr.)
1974:	2. ársfjórðungur	1 800	12 200
	3. —	1 800	12 150
	4. —	1 800	10 300
1975:	1. ársfjórðungur	1 800	9 500
	2. —	2 000	9 250
	3. —	2 000	8 450
	4. —	2 000	7 850
1976:	1. ársfjórðungur	2 200	8 400
	2. —	2 400	8 250
	3. —	2 400	7 650
	4. —	2 400	7 150
1977:	1. ársfjórðungur	2 500	7 050
	2. —	2 600	6 900
	3. —	2 600	6 550
	4. —	2 700	6 200
1978:	1. ársfjórðungur	2 600	5 300
	2. —	2 600	4 800
	3. —	2 600	4 300
	4. —	2 700	4 200
1979:	1. ársfjórðungur	5 000	7 450
	2. —	8 500	11 400
	3. —	15 000	17 500
	4. —	18 200	18 200

Fylgiskjal VII.

Tillögur um leiðir til jöfnunar á hitunarkostnaði (nefndarálit).

1. INNGANGUR

1.1 Skipan nefndarinnar.

Í september s.l. skipaði iðnaðarráðherra nefnd til að gera tillögur um leiðir til jöfnunar á upphitunarkostnaði.

Í nefndina voru skipaðir: Gunnar R. Pétursson, rafvirki, Patreksfirði, Kristinn V. Jóhannsson, skólastjóri, Neskaupstað, formaður, Magnús Reynir Guðmundsson, bæjarritari, Ísafirði, Matthías Bjarnason, alþingismaður, Garðabæ.

Finnbogi Jónsson, verkfræðingur, starfaði með nefndinni af hálfu iðnaðarráðuneytisins, og var hann ritari nefndarinnar.

Samkvæmt erindisbréfi var nefndinni einkum ætlað að fjalla um eftirtalda þætti:

1. Söfnun upplýsinga um mismun á upphitunarkostnaði heimila víðs vegar um land, og gerð tillagna um leiðir til að draga sem fyrst úr honum frá því sem nú er.
2. Æskilegar fjáröflunarleiðir til að mæta útgjöldum við jöfnun á upphitunarkostnaði, þar með til greiðslu á oliustyrk.
3. Endurskoðun reglna um greiðslu oliustyrks með það í huga að í þeim verði fólgin hvati til sparnaðar og meira samræmis gætt en nú er milli orkunotkunar heimila og upphæðar oliustyrks.
4. Þá var nefndinni einnig ætlað að taka til meðferðar upphitunarkostnað skólahúsnæðis og úrræði til að minnka hann og draga úr misræmi í tilkostnaði sveitarfélaga vegna hitunar kennsluhúsnæðis og heimavista.

1.2 Störf nefndarinnar.

Nefndin kom saman til fyrsta fundar 27. september s.l. og var þá gengið frá vinnuáætlun og sett upp drög að efnisyfirliti nefndarálitsins.

Því næst unnu nefndarmenn, sem búsettir eru á ýmsum landshornum, hver í sínu lagi en komu síðan saman í Reykjavík og héldu átta fundi í striklotu og luku störfum að kvöldi sunnudags 14. október, en í erindisbréfi nefndarinnar var þess óskað að hún skilaði álit fyrir 15. október.

Einn nefndarmanna, Matthías Bjarnason, alþingismaður, gat ekki tekið þátt í störfum nefndarinnar vegna anna, svo og dvalar erlendis á þeim tíma sem nefndin var að störfum.

2. UPPHITUNARKOSTNAÐUR HEIMILA

Í árslok 1978 nutu 65% þjóðarinnar jarðvarma til upphitunar, 12% rafmagns en 23% notuðu olíu.

Meðfylgjandi tafla sýnir betur en orð fá lýst hve þjóðhagslega óhagkvæmt það er að hita upp húsnæði með olíu og hversu brýnt það er að hraða nýtingu innlendra orkugjafa.

Tafla 2.1.

Orkugjafi	Fjöldi íbúa	Heildarkostnaður	%
Heitt vatn	65%	6 milljarðar	24%
Rafmagn	12%	4 —	16%
Olía	23%	15 —	60%

Alls 25 milljarðar

Orkuverð til upphitunar er mjög mismunandi á hinum ýmsu stöðum á landinu.

Á meðfylgjandi töflu 2.2 kemur fram að sjöfaldur munur er á hæsta og lægsta orkuverði, þ. e. á olíu og heitu vatni frá Hitaveitu Reykjavíkur.

Tafla 2.2 Orkuverð til hitunar húsa.

(verðlag í október 1979)

ORKUSALI	ORKUVERÐ (kr/kwh)	PRÓSENT af oliuv.
Olís, Oliufélagið og Shell	21.85	100%
Orkubú Vestfjarða (raforka)	14.44	66%
Rafmagnsveitur ríkisins	14.31	65%
Rafveita Reyðarfjarðar	11.76	54%
Orkubú Vestfjarða (fjarvarmi)	11.05	51%
Rafveita Akraness	9.77	45%
Rafmagnsveita Reykjavíkur	8.60	39%
Rafveita Akureyrar	8.27	38%
Hitaveita Akureyrar	7.20	33%
Rafveita Selfoss	7.10	32%
Rafveita Hafnarfjarðar	7.06	32%
Hitaveita Selfoss	2.94	13%
Hitaveita Reykjavíkur	2.87	13%

Áætlaður kostnaður við hitun 450 m³ einbýlishúss er 895 þús. kr. ef kynt er með olíu en 117 þús. kr. ef notað er heitt vatn frá Hitaveitu Reykjavíkur. Ef fjögurra manna fjölskylda byggir í húsinu fengi hún 288 þús. kr. í olíustyrk/ári. Raunverulegur kyndingarkostnaður yrði 607 þús. kr. eða rúmlega fimm sinnum meiri en í Reykjavík.

Hér er um að ræða gífurlega þjóðfélagslega mismunun eftir búsetu, sem óhjákvæmilega leiðir til byggðaröskunar, verði ekkert að gert.

Leggja þarf höfuðáherslu á að veita landsmönnum öllum aðgang að innlendum orkugjöfum, en meðan það er ekki hægt þarf að létta þeim byrðarnar, sem búa við hinn óbærilega olíuhitunarkostnað.

Tafla 2.3 Áætlaður kostnaður við hitun 450 m³ einbýlishúss.

Orkugjafi	Kostnaður
Olía	895 þús. kr.*)
Rafmagn (Rarik)	587 —
— (Akranes)	401 —
— (Akureyri)	339 —
Heitt vatn (Akureyri)	295 —
Heitt vatn (Reykjavík)	117 —

*) Frá dregst olíustyrkur sem nú er 72 þús. kr./ári fyrir einstakling.

3. LEIÐIR TIL JÖFNUNAR Á UPPHITUNARKOSTNAÐI

3.1 Hröðun á nýtingu innlendra orkugjafa.

Eins og fram kemur í 2. kafla hér að framan fara um 15 milljarðar króna á núgildandi verðlagi til húshitunar með olíu.

Nefndin telur að það sem mestu máli skiptir sé að útrýma sem fyrst þessum orkugjafa.

Ríkisstjórnin setti sér það markmið í júní s. l. að um 80% af því húsnæði, sem í árslok 1978 var hitað upp með olíu, verði á árinu 1983 hitað upp með innlendum orkugjöfum. Í árslok 1978 er talið að um 51 þúsund íbúar hafi notað olíu til upphitunar íbúðarhúsnæðis síns og skiptast þeir þannig eftir landshlutum:

Tafla 3.1 Íbúar í olíuhituðu húsnæði eftir landshlutum.

	Árslok 1978	Heitt vatn	Áætlun 1983 Rafmagn	Olía
Suðurland, Reykjanes	14 700	11 500	2 000	1 200
Vesturland	10 800	6 800	2 100	1 900
Vestfirðir	7 150	250	3 300	3 600
Norðurland	9 900	5 000	3 100	1 800
Austurland	8 600	1 000	4 000	3 600
Samtals	51 150	24 550	14 500	12 100

Nefndin lýsir sig fylgjandi þessu markmiði ríkisstjórnarinnar, en minnir á að forsenda þess að því verði náð er:

- 1) Að öllum fyrirhuguðum hitaveituframkvæmdum verði lokið.
- 2) Samtengingu landsins með stofnlinum í eitt raforkusvæði verði lokið.
- 3) Raforkudreifikerfi í þéttbýli og dreifbýli verði styrkt til að hægt verði að fullnægja eftirspurn eftir raforku til húshitunar.

Því þarf að halda vel á spöðunum og tryggja nægilegt fjármagn tímanlega svo að framkvæmdir teffjist ekki.

3.2 Orkusparandi aðgerðir.

a) Upplýsingamiðlun

Nefndin bendir á að öll upplýsingamiðlun svo sem útgáfa bæklinga, fræðsluþættir í fjölmiðlum, fræðslustarfsemi í skólum og námskeiðahald er mikilvægur þáttur í orkusparandi aðgerðum og þar með leiðum til jöfnunar hitunarkostnaðar.

Iðnaðarráðuneytið hefur látið gera bækling um olíukynditæki og verður honum á næstunni dreift á olíukyntum svæðum. Fleiri bæklingar um leiðir til orkusparnaðar í rekstri húsa eru væntanlegir.

Þessu starfi þarf að halda áfram og auka það. Telur nefndin ekki óeðlilegt að allt að 1% af áætluðum olíustyrk verði varið til fræðslu- og upplýsingastarfsemi.

b) Stilling kynditækja

Góð hirðing kyndiklefa og tækja, reglubundið eftirlit og stilling kynditækja er ein einfaldasta og jafnframt kostnaðarminnsta leiðin til lækkunar upphitunarkostnaðar.

Nefndin treystir sér ekki til að setja það skilyrði fyrir greiðslu olíustyrks að framvísað sé vottorði frá stillingarmanni kynditækja. Ástæðan er fyrst og fremst sú, að ekki er tryggt að þessi þjónusta sé fáanleg í hinum dreifðu byggðum. Hins vegar telur nefndin það afar mikilvægt að fólk sé hvatt til að láta stilla reglulega olíukynditæki sín. Leggur hún til að þeir sem framvísa vottorði frá stillingarmanni, sem viðurkenndur er af viðkomandi sveitarfélagi, fái árlega einn aukaolíustyrk.

c) Einangrun íbúðarhúsa

Nefndin telur mikilvægt að litið verði á aukin lán til orkusparandi aðgerða sem leið til jöfnunar á upphitunarkostnaði. Talið er að um 40% af húsnæði landsmanna sé byggt fyrir 1960, og má ætla að hagkvæmt sé að endurbæta einangrun í stórum hluta þessa húsnæðis. Sem dæmi má nefna að áætlað er að þök í a. m. k. 2 000 húsum á olíukyntum svæðum séu óeinangruð. Kosnaður við að einangra 120 m² þak með 20 cm glerull er áætlaður um 700 þús. kr. en slík aðgerð mundi spara um 2 500 lítra af olíu á ári eða sem svarar um 350 þús. kr. miðað við núgildandi olíuverð.

Af öðrum orkusparandi aðgerðum, sem til greina koma má nefna tvöföldun glers í gluggum, einangrun veggja og gólfa og kaup á tækjum til bættrar hitastýringar í húsum.

Nefndin telur nauðsynlegt að Húsnæðismálastofnuninni verði þegar á næsta ári útvegaðar 1 000 millj. kr. vegna lána til orkusparandi aðgerða á olíukynntum svæðum og bendir á að hér er um að ræða mjög hagkvæma ráðstöfun frá þjóðhagslegu sjónarmiði. Lán þessi verði með hagkvæmustu kjörum og til a. m. k. 5 ára og afborgunarlaus fyrsta árið. Lánstími lífeyrisþega verði lengri en annarra.

Nefndin leggur til að lánnum til orkusparandi aðgerða verði skipt í fjóra flokka:

1. Einangrun á þaki.
2. Tvöföldun glers.
3. Einangrun á gólfi.
4. Aðrar aðgerðir (einangrun á veggjum, kaup á nýjum olíukynditækjum o. fl.).

Í fyrstu verði einungis lánað til einangrunar þar sem hún er lítil eða engin fyrir svo og til tvöföldunar glers. Umsókn fylgi staðfesting byggingarfulltrúa á ástandi hússins, sem jafnframt mun votta að viðkomandi aðgerð hafi átt sér stað.

3.3 Greiðsla olíustyrks.

Nefndin telur eðlilegt að upphæð olíustyrks verði miðuð við að upphitunar-kostnaður með olíu verði greiddur niður sem svarar um þriðjung af kostnaði. Samkvæmt því yrði meðalorkukostnaður við olíuhitun um 15 kr./kWst. sem er ívið hærra en kostnaður við rafhitun þar sem orkuverð er hæst. Þegar upphæð olíustyrks er miðuð við fjölskyldustærð og þar með ekki í samræmi við raunverulega orkuþörf yrði þetta hlutfall að sjálfsgöðu mjög breytilegt. Óháð því hvaða greiðslufyrirkomulag verður valið telur nefndin að skilgreina beri eina viðmiðunarstærð, sem kallist olíustyrkur. Fjöldi olíustyrkja á íbúð yrði síðan annaðhvort ákveðinn í hlutfalli við stærð íbúðar eða í hlutfalli við fjölskyldustærð (sjá kafla 4).

Nefndin leggur til að styrkupphæð verði fastsett í lögum en hækki síðan í samræmi við breytingar á olíuverði. Styrkupphæð verði ákveðin 18 þúsund krónur miðað við olíuverðið 142 kr./lítra.

4. REGLUR UM GREIÐSLU OLÍUSTYRKS

4.1 Núverandi fyrirkomulag.

Í lögum um ráðstafanir til að draga úr áhrifum olíuverðhækkana á hitunarkostnað íbúða o. fl. (nr. 13/1977) segir svo í 1. gr.:

„Fjárhæð þeirri, sem ákveðin er í fjárlögum hverju sinni, til að draga úr áhrifum olíuverðhækkunar á hitunarkostnað íbúða, skal varið sem hér segir:

- a) Til að styrkja þá aðila, sem nota olíu til hitunar íbúða sinna. Lífeyrisþegar, sem njóta bóta samkv. 19. gr. laga um almannatryggingar, og aðrir lífeyrisþegar, sem hafa svipaðar heildartekjur, skulu fá greiddan styrk, sem nemur $1\frac{1}{2}$ styrk einstaklings. Olíustyrkur greiðist hverjum framteljanda til skatts og einnig vegna maka og barna, sem eru á framfæri hans og eigi eru sjálfstæðir framteljendur. Skal hann ekki talinn til tekna við álagningu tekjuskatts og útsvars. Styrkur þessi skal ekki greiddur til þeirra, sem eiga kost á að tengja íbúðir sínar við hitaveitu á þeim ársfjórðungi, sem styrkur gildir fyrir. Greiðsla olíustyrks fyrir desember 1976 skv. lögum nr. 9/1976 skal innt af höndum með greiðslu fyrir janúar til mars 1977 og síðan ársfjórðungslega.“

Nefndin telur nauðsynlegt að breyta fyrstu málsgrein a-liðar þannig að ótvírætt sé að aðeins þeir sem eingöngu noti olíu til hitunar íbúða sinna skul njóta olíustyrks. Einnig þarf að vera ljóst að hvorki þeir sem nota blandaðan orkugjafa (t. d.

olíu og raforku), né þeir sem eiga kost á öðrum hagkvæmari orkugjafa (raforku, jarðvarma eða fjarvarma) eigi rétt á olíustyrk.

Ennfremur bendir nefndin á að núverandi fyrirkomulag tekur ekkert tillit til raunverulegrar orkunotkunar. Er það sérstaklega óréttlátt gagnvart fólki sem býr eitt sér í íbúð eða einbýlishúsi eins og algengt er víða úti á landi enda eru þar oftast litlir möguleikar á íbúðaskiptum með tilliti til fjölskyldustærðar.

4.2 Breyting á reglum.

Nefndin vill breyta gildandi reglum og hefur skoðað ýmsa möguleika. Rætt var um beina niðurgreiðslu oliuverðs, en nefndin hafnaði þeirri leið alfarið á þeirri forsendu að hún hvetur ekki til sparnaðar og getur auk þess leitt til spillingar.

Nefndin bendir á tvo kosti sem hún telur einkum koma til greina við greiðslu olíustyrks, rúmmetrakerfi og fjölskyldukerfi.

Í báðum þessum kerfum er við það miðað að olíustyrkur 4 manna fjölskyldu sem býr í 400 m³ íbúð breytist ekki.

a) Rúmmetrakerfi

Upphæð olíustyrks miðist við ákveðinn lítrafjölda á hvern upphitaðan rúmmetra húsnæðis. Gera má ráð fyrir að að meðaltali þurfi 14 lítra af olíu til að hita upp hvern rúmmetra húsnæðis og miðað við um þriðjungs niðurgreiðslu verður upphæð styrksins þá 5 l/m³ eða sem svarar 72 þús. kr. á ári á 100 m³.

Í þessu kerfi er gengið frá því að jafnmikið kosti að kynda jafnstórt húsnæði án tillits til fjölda íbúa í húsnæðinu.

Nefndinni er ljóst að einhver munur er á orkunotkun heimilis eftir fjölskyldustærð en bendir á að hann er síst meiri en vegna atriða eins og mismunandi einangrunar húsa.

Nefndin telur rétt að skipta húsnæði niður í ákveðna stærðarflokka sem hlaupi á 50 m³. Olíustyrkur í hverjum stærðarflokki yrði skv. töflu 4.1.

Tafla 4.1 Fjöldi olíustyrkja á íbúð skv. rúmmetrakerfi.

Flokkur	Stærð íbúðar m ³	Meðal- stærð m ³	Fjöldi olíustyrkja
1	125—174	150	1.5
2	175—224	200	2.0
3	225—274	250	2.5
4	275—324	300	3.0
5	325—374	350	3.5
6	375—424	400	4.0
7	425—474	450	4.5
8	475—524	500	5.0

Það er mat nefndarinnar að tiltölulega auðvelt sé fyrir einstök sveitarfélög að greiða olíustyrk skv. rúmmetrakerfinu. Upplýsingar um stærð íbúðar er hægt að fá úr skrá Fasteignamats ríkisins. Tæknileg atriði ættu þannig ekki að þurfa að standa í vegi fyrir notkun þessa kerfis. Hinsvegar treystir nefndin sér ekki til að meta hvort þetta kerfi sé réttlátara frá félagslegu sjónarmiði þó svo að það sé meira í samræmi við það markmið sem ætlað er að ná með greiðslu olíustyrks.

b) Fjölskyldukerfi

Þetta kerfi, sem hér er nefnt fjölskyldukerfi, er nánast endurbætt útgáfa af núgildandi kerfi. Breytingarnar eru m. a. fólgnaðar í því að bæta hlut fámennra heimila, en draga nokkuð úr greiðslum til fjölmennari heimila þannig að upphæð olíustyrks verði sem næst þriðjungur af hitunarkostnaði.

Miðað er við fjölda einstaklinga í íbúð og styrkurinn greiðist húsráðanda (eiganda eða leigjanda húsnæðis) en ekki hverjum framteljanda eins og nú er gert.

Einstaklingur sem leigir herbergi í húsnæði hjá öðrum telst þá einn af fjölskyldunni og olíustyrkur vegna hans greiðist húsráðanda.

Fjöldi einstaklinga í íbúð	Fjöldi olíustyrkja*)
1	2.5
2	3.0
3	3.5
4	4.0
5	4.5
6	5.0
7	5.5
8 eða fleiri	6.0

*) Elli- og örorkulífeyrisþegar fá að auki hálfan olíustyrk.

Nefndin telur að núverandi greiðslufyrirkomulag olíustyrks, þ. e. að sveitarfélag sjái um dreifingu styrksins, hafi reynst allvel. Nefndin telur þó nauðsynlegt að herða eftirlit með því að þeir, sem nota bæði raforku og olíu til hitunar fái ekki olíustyrk.

Leggur nefndin til að ráðinn verði tímabundið einn starfsmaður sem eingöngu annist þetta eftirlit.

5. FJARVARMAVEITUR

Nefndin hefur fjallað um hugsanlega greiðslu olíustyrks til fjarvarmaveitna. Skv. núgildandi lögum er óljóst hvort íbúar sem tengjast fjarvarmaveitum eigi að njóta áframhaldandi olíustyrks. Þó er vitað að notendur fjarvarmaveitu á Akranesi hafa fengið óskertan olíustyrk skv. úrskurði fjármálaráðuneytisins.

Nýlega hefur Orkubú Vestfjarða farið fram á að olíustyrkur notenda fjarvarmaveitunnar á Ísafirði verði greiddur til Orkubúsins, með tilvísun til úrskurðar fjármálaráðuneytisins. Á sama hátt hefur Hitaveita Siglufjarðar sótt um olíustyrk vegna olíunotkunar við að hita vatn úr 60° í 80°C.

Nefndin telur:

1. Að ekki komi til greina að notendur fjarvarma fái greiddan olíustyrk.
2. Að fjarvarmaveitur skuli því aðeins fá olíustyrk að orkuverð frá slíkum veitum sé hærra en sem nemur 65% af hitunarkostnaði með olíu.

Nefndin telur eðlilegt að í slíkum tilvikum fái fjarvarmaveitur olíustyrk sem nemur mismuni á áætluðum orkukostnaði og hitunarkostnaði á olíu að frádrögnum olíustyrk enda sé um þjóðhagslega hagkvæma framkvæmd að ræða.

6. UPPHITUNARKOSTNAÐUR SKÓLAHÚSNÆÐIS

6.1 Hitunarkostnaður skóla.

Um upphitunarkostnað skóla þar sem olía er aðalorkugjafiinn gildir það sama og fram kemur um upphitunarkostnað heimila (sjá kafla 2).

Einkum er þó vandi þeirra sveitarfélaga sem standa að rekstri heimavistarskóla mikill.

Olíunotkun heimavistarskóla er oft á bilinu 100—200 þúsund lítrar af olíu á ári. Sem dæmi um einstaka skóla má taka skólann á Núpi, sem notar um 160 þúsund lítra af gasolíu og er upphitunarkostnaðurinn um 22 millj. kr. á ári.

6.1 Leiðir til að draga úr hitunarkostnaði.

Með því að brenna svartolíu í stað gasolíu mætti minnka upphitunarkostnaðinn um allt að því helming, en útbúnaðurinn sem til þarf kostar innan við 2 millj. kr. Þær orkusparandi aðgerðir sem rætt er um í kafla 3.2, svo sem bætt einangrun o. fl. eiga að sjálfsgöngu við hér líka.

Þá vill nefndin sérstaklega benda á nauðsyn þess að í heimavistarskólum séu góð tæki til hitastýringar húsanna.

6.3 Jöfnun á upphitunarkostnaði.

Nefndin leggur til að allt viðhald sem leiðir til orkusparnaðar verði greitt eftir sömu reglum og stofnkostnaður jafnt í heimangöngu- og heimavistarskólum.

Gera má ráð fyrir að 10 lítra af olíu þurfi til að hita upp hvern rúmmetra í skólahúsnæði. Sé kynt með gasolíu verður kostnaðurinn kr. 1 420 á rúmmetra á ári.

Nefndin leggur til að skólum verði greiddur olíustyrkur í formi ákveðinnar upphæðar á hvern upphitaðan rúmmetra.

Þetta fyrirkomulag telur nefndin æskilegra en að ríkissjóður greiði fastan hluta af upphitunarkostnaði þar sem í því felst hvati til sparnaðar fyrir viðkomandi sveitarfélög.

Nefndin leggur til að olíustyrkurinn verði 500 kr. á m³ á fyrri helmingi næsta árs.

7. FJÁRÖFLUNARLEIÐIR

7.1 Fjárbörf.

Þar sem ekki liggja fyrir nákvæmar áætlanir um þróun íbúafjölda á olíusvæðum er erfitt að meta hver fjárbörf vegna úthlutunar olíustyrks verður á næstu árum. Til þess að gefa þó einhverja mynd af hugsanlegri þróun er hér gert ráð fyrir að íbúum með olíuupphitun fækki um 20% á ári frá 1978 fram til 1981, en eftir það um 30% fram til ársins 1983. Miðað við að olíustyrkur verði áfram 18 þúsund krónur á einstakling ársfjórðungslega (m. v. fast verðlag) yrði heildarfjárbörf svo sem hér segir:

Tafla 7.1 Fjárbörf vegna greiðslu olíustyrks.

Ár	Áætlaður fjöldi olíustyrkja í lok hvers árs	Styrkur	Fjárbörf
			Aukaolíustyrkur
1979	46 þús. styrkir	3 300 m.kr.	
1980	37 — —	2 600 —	160 m.kr.
1981	29 — —	2 100 —	130 —
1982	20 — —	1 400 —	90 —
1983	14 — —	1 000 —	60 —

Samtals fjárbörf 1980—1983: 7 500 m.kr.

7.2 Fjármögnun.

Nefndin leggur til að núverandi verðjöfnunargjald af raforku og olíu verði fellt niður en í þess stað lagður á almennur orkuskattur á alla orkusölu í landinu, þar með talið orkusölu til stóriðju og orkunotkun til hitunar húsa. Orkuskatturinn verði ákveðinn 1 króna á kWst. miðað við verðlag í september 1979 og lagður á endanlegan notanda orkunnar.

Heildarverðjöfnunargjald á raforku er áætlað á þessu ári um 2.7 milljarðar króna. Verðjöfnunargjald á olíu er um 2.2 milljarðar/ári m. v. verðákvörðun í júlí 1979.

Heildartekjur af orkuskatti yrðu sem hér segir:

Tafla 7.2 Tekjur af orkuskatti (1 kr./kWst).

Raforka	2 700 Gwh	2.7 milljarðar
Heitt vatn	2 700 —	2.7 —
Olía	6 400 —	6.4 —
Samtals 11 000 Gwh		11.0 milljarðar

Þetta fyrirkomulag myndi leiða til þess að verðjöfnunargjald á olíu og bensini sem nú er um 3.50 kr./lítra félli niður. Orkuskattur, að upphæð 1 króna á kílóvattstund, jafngildir um 10 krónum á lítra, þannig að útsöluverð á bensini og olíu myndi hækka um 6.50 kr./lítra.

Verðjöfnunargjald á raforku til almennrar heimilisnotkunar er nú 4—6 kr. á kWst. Orkuskatturinn myndi því leiða til lækkunar á raforkuverði um 3—5 krónur skv. heimilistaxta. Raforkuverð til upphitunar myndi hins vegar hækka um 1 krónu á kWst., svo og raforkuverð til stóriðju.

Orkuverð á heitu vatni til upphitunar í Reykjavík myndi hækka úr 2.87 kr./kWst. í 3.87 kr./kWst., sem jafngildir um 35% hækkun. Upphitunarkostnaður með olíu myndi hækka úr 22 kr./kWst. í tæpar 23 kr./kWst.

Nefndin leggur til að tekjum af orkuskatti verði ráðstafað:

- til verðjöfnunar á raforku
- til verðjöfnunar á eldsneyti
- til verðjöfnunar á upphitunarkostnaði
- til Orkusjóðs v/framkvæmda í orkumálum
- til Orkustofnunar v/rannsóknna á nýtingu innlendra orkugjafa og leiðum til að draga úr olíuinnflutningi.

Auk þess leggur nefndin til að í fyrstu verði hluta af orkuskatti varið til að fjármagna orkusparnaðarlán Húsnæðismálastofnunarinnar.

8. NIÐURSTÖÐUR

Í árslok 1978 notuðu 23% landsmanna olíu til húshitunar og greiddu fyrir hana um 60% af heildarkostnaði við hitun húsnæðis á landinu.

Orkuverð til hitunar er mjög mismunandi á hinum ýmsu stöðum á landinu og er sjöfaldur munur á hæsta og lægsta orkuverði, þ.e. á olíu og heitu vatni frá Hitaveitu Reykjavíkur.

Hér er um að ræða gífurlega þjóðfélagslega mismunun eftir búsetu sem óhjákvæmilega leiðir til byggðaröskunar, verði ekkert að gert.

Nefndin leggur höfuðáherslu á að útrýma sem fyrst olíuhitun húsa og styður það markmið, sem ríkisstjórnin hefur sett sér í því efni. Hún minnir hinsvegar á að eigi þetta markmið að nást þarf að leggja mikla áherslu á orkuframkvæmdir á næstu árum og tryggja nægilegt fjármagn tímanlega svo þær tefjist ekki.

Nefndin bendir á að öll upplýsingamiðlun, svo sem útgáfa bæklinga, fræðsluþættir í fjölmiðlum og námskeiðahald er mikilvægur þáttur í orkusparandi aðgerðum og þar með leiðum til jöfnunar hitunarkostnaðar. Lagt er til að allt að einu prósentu af áætluðum oliustyrk verði varið til fræðslu- og upplýsingastarfsemi.

Með tilliti til hins þjóðhagslega sparnaðar sem af stillingu oliukynditækja leiðir, leggur nefndin til að gegn framvísun vottorðs um stillingu kynditækis verði greiddur einn aukaoliustyrkur.

Nefndin telur mikilvægt að litið verði á lán til orkusparandi aðgerða sem leið til jöfnunar á hitunarkostnaði og telur nauðsynlegt að Húsnæðismálastofnuninni verði þegar á næsta ári útvegaðar 1 000 millj. kr. í þessu skyni.

Nefndin telur eðlilegt að upphæð oliustyrks verði miðuð við að hitunarkostnaður með olíu verði greiddur niður sem svarar um þriðjungi af kostnaði og leggur til að styrkuppþæð verði fastsett í lögum en hækki síðan til samræmis við breytingar á olíuverði.

Nefndin telur nauðsynlegt að breyta núverandi lögum um jöfnun á hitunarkostnaði þannig að 1) ótvírætt sé að aðeins þeir, sem eingöngu nota olíu til hitunar íbúða sinna skuli njóta oliustyrks, 2) að þeir sem kost eiga á öðrum hagkvæmari orkugjafa njóti ekki oliustyrks og 3) að meira samræmi sé milli oliustyrks og raunverulegs hitunarkostnaðar.

Nefndin setur fram tvo kosti sem hún telur einkum koma til greina við greiðslu oliustyrks, rúmmetrakerfi og fjölskyldukerfi. Í því fyrra miðast styrkur við ákveðna upphæð á hvern rúmmetra hitaðs húsnæðis, en í því síðara er fjöldi einstaklinga í íbúð lagður til grundvallar.

Nefndin telur koma til greina að fjarvarmaveitur fái oliustyrk sem nemur mismuni á orkuverði frá slíkum veitum og hitunarkostnaði með olíu, að frádregnum oliustyrk, enda sé um þjóðhagslega hagkvæma framkvæmd að ræða.

Nefndin leggur til að allt viðhald skólahúsnæðis sem leiðir til orkusparnaðar verði greitt eftir sömu reglum og stofnkostnaður. Auk þess leggur nefndin til að skólum verði greiddur oliustyrkur í formi ákveðinnar upphæðar á rúmmetra.

Nefndin leggur til að núverandi verðjöfnunargjald á raforku og olíu verði felt niður en í þess stað lagður á almennur orkuskattur á alla orkusölu í landinu, þar með talið orkusölu til stóriðju og til hitunar húsa. Tekjum af orkuskatti verði varið til verðjöfnunar á raforku, eldsneyti og hitunarkostnaði, til Orkusjóðs vegna framkvæmda í orkumálum og til Orkustofnunar vegna rannsókna á nýtingu innlendra orkugjafa og leiðum til að draga úr olíuinnflutningi.